

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, osmrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, v slika nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“: Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Slovenke! :: Slovenci!

Vabim Vas na

:: SHOD ::

ki ga sklicujem dne 13. sušca 1910 ob 10. uri dopoldne v ljubljanski mestni dom.

Izpričajte naj govorniki iz Primorja, Štajerske in Koroške, kaj in koliko je udeležila za obmejne Slovence družba sv. Cirila in Metoda!

Zavedni Slovenci in Slovenke, Vi pa prihitite, da v mogočem številu manifestujete za našo družbo v trenutku, ko je narodna nevarnost za našo deco največja in v trenutku, ko se kaže najnevarnejši sovražnik — lastni brat!

V LJUBLJANI, 7. sušca 1910.

Luka Svetec m. p. sklicatelj.

BRZOJAVNE VESTI.

Zapisega novih tajnih svetnikov.

DUNAJ 7. Pred začetkom splošnih avdijenc je cesar zaprisegel novoimenovane tajne svetnike: člana gospodske zbornice Emeriha grofa Choteka, generala pehote i. s. Henrika Radanovich-Hartmanna in člana gospodske zbornice grofa Ivana Tarnovskega.

Košt proti carinski ukupnosti.

CSEGLÉD 7. Včeraj je imel Fran Košt v družbi grofa Apponij-a tu številno obiskano shod pod milim nebom. Izjavil se je ponovno za samostojno carinsko ozemlje in za občo volilno pravico, a tako, ki bo zagotovila supremacijo Madjarom in intelektualnim razredom.

Novi ogrski naučni minister.

DUNAJ 7. Cesar je danes opoldne zaprisegel novoimenovanega ogrskega naučnega ministra grofa Ivana Zichyja.

Stanje dr. Luegerja.

DUNAJ 7. Danes zjutraj je bil izdan sledeči buletin: Temperatura 37.6, utripanje 80, delovanje srca in obisti nespremenjeno, dihanje pravilno. Stanje moči enako, senzorij nemoten.

DUNAJ 7. O stanju župana dr. Luegerja je bil danes zvečer izdan sledeči buletin: Temperatura 37.8, utripanje 80, pritisk krvi ni padel, delovanje obisti čim dalje pomehuje, dihanje počasneje, semtertja nepravilno. Splošno propadanje moči nadaljuje. Senzorij lahko moten.

Demonstracije proti volilni pravici na Pruskem.

BEROLIN 7. Jutranji listi poročajo, da se je včerajšnjih demonstracij udeležilo najmanj 150.000 ljudi. V veliki zvezdi v živalskem vrtu se je videlo državne poslance Ledeburja in Stadthagera ter deželnega poslanca Liebknechta. „Vorwärts“ poroča, da je neki redar na konju zamahnil proti Stadthageru in ga zadel na vrhno suknjo. Konj drugega redarja je podrl Stadthagera na tla.

Ob 7. uri zvečer so se spopali redarji in demonstranti. Ker se ti poslednji niso hoteli umakniti na poziv policijskega stotnika, so redarji potegnili sablje in začeli mahati po okolostojecih, pri čemer je bilo deset oseb ranjenih na glavi in na rokah. Demonstracije v pokrajinah so se izvršile mimo, ker se je redarstvo vedlo pasivno in so tudi socialni reditelji skrbeli za red.

BEROLIN 7. Policijski predsednik pl. Jagow je danes izrekel častnikom, stražmeštrinom in redarjem kr. redarstev v Berlinu in v predmestjih svoje priznanje za njihovo včerajšnje vedenje. Jagow je tudi obiskal v bolnišnicah oziroma na domu nahajajoče se ranjene redarje ter jih pohvalil.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 7. Državni zbor je pričel prvo čitanje nove pogodbe glede St. Gotthardske železnice, sklenjene dne 13. oktobra 1909 v Berlinu med nemško državo, Italijo in Švico.

Po kratki debati je bil predlog vsprejet v prvem in drugem čitanju. Nato je zbornica nadaljevala drugo čitanje proračuna vojne mornarice.

Milovanović v Carigradu.

CARIGRAD 7. Včeraj je sultan priredil slavnostni obed, na kateri so bili povabljeni nekateri člani diplomatskega zbora, turški ministri, mnogi dostojanstveniki in srbski minister za unanje stvari Milovanović.

Srbska hipotečna banka.

BELIGRAD 7. Listi poročajo, da je srbska vlada dovolila državni hipotečni banki „Uprava fondova“, da sme najeti pri Banque Francaise 4 in pol odstot. posojilo po kurzu 83.

Ruska carica se počuti bolje.

PETROGRAD 7. Zdravje se je carici v zadnjem času znatno boljšalo.

Plaz snega zasul 99 oseb.

WINNIPEG 7. Glasom zadnjih vesti je našlo 99 oseb smrt pod plazom snega, ki se je udrl z gor Selkirk na klanec Rogers.

Vezuv.

PORTICI 7. Vezuv je pričel zopet delovati. Ognjenik meče ob dimu in šumenju iz žrela pesek.

Nesreča z avtomobilom.

DUNAJ 7. Ob 1. uri ponoči je v Billrothovi ulici električna železnica trčila skupaj z nekim avtomobilom. Avtomobil se je razbil popolnoma. Šofer in tri osebe, ki so bile v avtomobilu, so bile zelo težko ranjene.

Dunaj 7. Glasom brzojavnega poročila je vojna ladija „Cesar Karol VI.“ danes priplula v Alžir, kjer ostane šest dni; vojna ladija „Elizabeta“ je pa danes dospela v Swatow, kjer ostane štiri dni. Na ladjah je vse zdravo.

Praga 7. V livarni Jakoba Rubitscheka je danes zjutraj pričelo štrajkati 68 delavcev, ker je vodstvo odpustilo enega livca.

London 7. Kralj Eduard je sinoči odpotoval v Biarritz.

Haag 7. Princ Henrik Nizezmski je obolel za katarjem in je že od sobote v postelji.

New-Jork 7. Filantrop Louis Klopsch je danes umrl.

Atene 7. Danes je bil zaprisežen Maurorematis kakor minister za notranje stvari.

prepričati, če je pač zaklenjeno; in čutil sem, kako mi je naenkrat šinila kri v glavo. Nekak čut mladostnega sramu in samoobtožbe me je obšlo. Bilo mi je, kakor da je že neizgovorjena želja sama, da bi govorili z njo ob tako pozni uri, globoko užalila to bojzno polno deklico.

Stopil sem v svojo sobo; a bil sem tako razburjen, da na spanje niti misliti ni bilo.

Okno je bilo odprto na široko... Zunaj pod visoko obokanim iskričim, zvezdnatim nebom je šumela noč... šumela... šumela...

Gori, visko v zraku, — kjer so plaval bel kosmati oblaki, — je donela pesem... neslišna za uho, pač pa za dušo... Medtem pa je vlekla preko sanjave zemlje lahen božajoč vetrič...

V moji sobi je stara, stenska ura naglo tiktakala svojo enakomerno pesem: medtem ko je bilo z ulic starega mesteca čuti vedno bolj jasno: zdaj žuborenje starodavnih vodnjakov, zdaj daljno ropotanje voza, zdaj kratko presekano lajanje zaspanih psov...

Zazibalke, s katerimi je hotela marsika-

Rim 7. Grški prestolonaslednik je danes predpoludne posetil ministra za unanje stvari grofa Giucciardini-ja.

T. G. Masaryk.

Včeraj je praznoval šestdesettetnico svojega rojstva eden največjih sinov češkega naroda vseučiliški prof., učenjak in politik dr. T. G. Masaryk.

Po vsem Češkem so se te dni in zlasti včeraj vršila o tem možu predavanja, slavnostni shodi, akademije in drugovrstne proslave in češki časopisi prinašajo o njem dolge članke. Zato mislimo, da ne bo odveč, ako tudi mi posvetimo temu možu, čigar pomen ni omejen samo na češki narod, par vrstic.

Rojen je bil Tomáš Masaryk 7. marca leta 1850 v Hodoninu na Moravskem kakor sin revnih starišev. Ljudske šole je dovršil v svojem rojstnem kraju in v Čejkovicah, a gimnazijo na Dunaju, kjer je tudi maturiral. Leta 1873. se je vpisal na tomošnje filozofsko fakulteto in bil štiri leta pozneje promoviran doktorjem filozofije. V tej dobi je spisal svoj prvi politični članek proti pasivni češki politiki. Po dovršenih študijah je prepotoval Italijo in študiral v Lipskem, kjer se je seznanil z „Američanko“ Garrigue, s katero se je tudi poročil.

Ko je bila leta 1882. razdeljena praška univerza v nemško in češko, je bil Masaryk poklican v Prago in postal docent na filozofski fakulteti. Sedaj še-le se je pričelo njegovo znanstveno delovanje, ki je imelo in ima še danes velikanski upliv na akademsko mladino in ki si je vzgojilo kar celo generacijo. Ko je prišel v Prago, je videl, kako so Čehi odvisni od nemške znanosti; videl je, da češka znanost nima nobenega pravega ognjišča; zato je najprej ustanovil znanstveno kritično revijo „Athenaeum“, ki je bila v pričetek revolucioniranja duhov na Češkem. Videl je tudi, da Čehi nimajo še znanstvene enciklopedije in njegova glavna zasluga je, da je znani češki založnik Otto izdal „Naučni slovník“ ali leksikon, ki prav nič ne zaostaja za nemškim „Mayers Konversationslexikon“.

Delal je z vsemi silami na to, da se je češka znanost enancipirala od nemške in se približal francoski in angleški. S svojo visoko izobraženostjo in s svojim umom svetovnega obzora se je lotil cele vrste problemov, kulturnih, narodnih in političnih, v katerih je spisal lepo število knjig; n. pr. Češko vprašanje, Socijalno vprašanje, Konkretna logika, Slovanske studije, O samomoru — in še mnogo drugih, večinoma filozofske vsebine.

Skozi vse njegove spise se vleče kakor rudeča nit nabožensko (versko) vprašanje, s katerim se Masaryk največ bavi. S tega stališča razmotrija vsa vprašanja, ki pretresajo kulturnega človeka. Odločno se bojuje proti plitvemu svobodomiselnstvu, a je tudi proti dogmatičnemu verstvu in teologiji, ki da modernemu človeku ne moreta zadostovati. Masaryk je v vsakem oziru velik idealist, on hoče, da bi se človek v svoji notranjosti poglubil in požlahtnil. Glasnik je humanitete pravico in toleranco. Stremil je za resnico mu je sveto stremljenje kateremu se mora podvreči vse drugo.

Znamenit je Masaryk kakor politik. Kakor tak je ustanovil svojo politično strujo, znano pod imenom „realistična“, ali „češka napredna stranka“. V začetku je zasledovala ta struja literarno-reformne cilje. Masaryk se je namreč v svoji mladosti mnogo bavil z literaturo. Bojeval se je v raznih spisih proti

igranju z besedami, proti frazeologiji in zastopal nazor, da treba spraviti tudi v leposlovje ideje. Opozoril je Čeha na Dostojevskega in ruske realiste sploh in pripomogel, da so se Čehi jeli intenzivneje baviti z rusko literaturo.

Kar se tiče politike, je povdarjal, da mora ta sloneti na etičnih, npravnstvenih temeljih, na poštenosti in resnici, — *Odločno je proti demagogiji in za resnično demokracijo*, Narodnostna ideja mu je etična ideja, zato obsoja vsake vrste šovinizem.

Svojo veliko ljubezen do resnice in do etične ideje, ki ima vladati v politiki, je sijajno pokazal se svojim nastopom o priliki veleizdajniškega in Friedjungovega procesa, s čemer je mnogo pripomogel, da je Evropa izvedela resnico.

Masaryk je tudi dober govornik. Njegove govore v državnem zboru poslušajo vsa zbornica. — Naj spominjamo le na kulturno debato z dr. Krekom, ki se je vršila pred dvema leti v državnem zboru. Takrat so tudi nemški listi — in zlasti „Neue Freie Presse“ — prinašali laskave sodbe o tem govoru.

Preobširno bi bilo in v okviru enega članka nemogoče, ako bi hoteli v zadostni meri očrtati njegovo plodonosno delovanje. Masarykov veliki uspeh je ta, da je zrevolucioniziral vse češko duševno življenje in ga postavil na popolnoma drugo, temeljitejšo podlago.

Danes ima že veliko število pristašev, vsa mlajša generacija je na njegovi strani. V klerikalnih krogih si je nakopal mnogo sovražstva vsled neumevanja, a danes ga slavi vsa češka javnost kot enega svojih najboljših sinov. Tudi Slovenci, za katere se prof. Masaryk zelo zanima, se pridružujemo temu slavju želeč stavljenju še, da bi mu bilo dano ob večeru svojega plodonosnega življenja uživati tudi sadove njegovega truda.

—O.—c.

Za naše delavce v svobodni luki.

Z javnega shoda N. D. O. v nedeljo dne 6. marca.

Po kratkem nagovoru predsednika Kranjca je poročal predsednik N. D. O. dr. Josip Mandić, ki je najprej rekapituliral že znane dosežene poboljške, katerim sta se še pridružila:

10% povišek vsem, ki niso v stabilnem razmerju, kar je velikega pomena za naše delavce, ki po veliki večini niso stabilni; za stabilne kvadrirane po 100 K že po 12 letih službe in ne še le po 16, kakor je bilo do sedaj.

Potem je govornik nadaljeval: Odbor N. D. O. je torej dosegel vse, kar je bilo ob danih razmerah možno doseči. Priporočal bi torej delavcem, naj pozdravijo za sedaj z zadoščenjem, kar se je doseglo, toda z izrecnim pridržkom, da bo odbor nadaljeval svoja prizadevanja za druge opravičene zahteve, izlasti pa glede volarjev in premikačev v svobodni luki. Glede teh ostaja naša glavna zahteva, da jim bo vsaj po 2 letih zagotovljen dnevni zaslužek in da jih ne bodo odpravljali z izgovorom, da je malo dela. To ne gre, da se delavcem, od katerih se zahteva toliko žrtev, odteza zaslužek, če je manj dela. Glede pokojnin za stalne delavce je uprava skladišč pripravljena za pogajanja. Glede poboljškov za vožnje po železnici bo treba pogajati se z železniškim ministerstvom. Kakor se odbor z ene strani zadovoljuje s tem, kar je dosegel sedaj, tako ne bo v bodoče miroval,

na razposajeno glasno povabilo „svobodno“!

Tilka je mignila prijazno, se dvignila s svojega sedeža ob oknu, toda mi ni prišla nasproti.

— Ali mi nočete podati svoje ročice v dobrodošlico? sem jo vprašal.

— Takoj! takoj! — je odvrnila smeje — saj vidite, da momentano nimam nobene roke svobodne! — in pri tem je v dokaz dvignila obe roki v vis.

Pogledal sem jo začudeno. V levici je držala svojega belorumenkastega kanarčka, ki je nestrpno vrtel svojo glavo, v desnici pa so se svetile male škarje.

— Ne smem prekiniti svojega dela saj itak že preveč močno bije srček malega poredneža.

— Toda, za božjo voljo, kaj počenjate vendar?

— Vi menda pozabljate, da sem tu zgoraj jaz gospodinja; tu treba misliti na vse in skrbeti za vse. Ravno kar sem umila temu porednežu nožice z mlačno vodo in sedaj mu hočem pristrichi prekončaste krempljčke. — (Pride še.)

PODLISTEK.

Lastna ovira...

Zgodba iz igrskega življenja. — Po Maks Bernu VALO BRATINA.

Oni trak luči, ki je padal skozi špranjo vrat v temoto; in prepričanje, da je Tilka še zbujena, sta povečavala moje hrepenenje do nestrpnosti. Sklenil sem iti parkrat gorindoli po koridorju in kakor slučajno zadeti ob kako stvar — kratko, dati kakoršnokoli znamenje od sebe, samo da se me opazi. Morda se potem pokaže na vratih, mi posveti gori z visokega praga podstrešne sobice in spregovori vsaj par besed z menoj...

Ta mili žar njene ljubke postave, in njen mehki, blagodonec glas naj bi bil zadnji utis tega dne!

Komaj je zadonel moj korak skozi koridor, že je izginil oni ozki trak luči.

Opazil sem, da je bila luč hitro ugašena, da je nalahno tipala kakor da se hoče

dokler ne bo ustreženo vsem opravičenim zahtevam našega delavstva v svobodni luki. Na to se je govornik bavil s pisavo nasprotnikov. Nič nima proti temu, da socialna demokracija pripisuje ves uspeh sebi, oziroma svojemu Perezu. Vsaka stranka skuša navajati vodo na svoj mlin. Protestirali pa moramo proti temu, da nas hočejo socialni demokratje kar izrinuti iz te akcije in vzbujati mnenje, kakor da mi sploh nismo nič sodelovali. Če so oni na svojem tozadevnem shodu klicali internacionalizmu, pa se ponašamo mi, da smo mi zmagali pod zastavo N. D. O. Mi imamo celo zaščeno, da smo bili pred njimi, da smo poprej izvedeli o vspehu. Zato so hitro, čim so izvedeli, da je Nar. Del. Organ. sklicala ta shod — sklicali za sredo svoj shod, na katerem so kričali, da so le oni zmagali in da smo mi le njih kopirali — da so to le sadovi njihovega dela.

Mi ne izključujemo njih zaslug. Mi priznavamo lojalno, da so se oni potegnili za nekatere kategorije. Mi pa smo se potegnili za druge kategorije, za katere niso oni zahtevali ničesar. Torej imamo tudi mi svoj delež na teh zaslugah. Mi smo nastopali z odprtim vizirjem, oni pa zahrbtno. To je razlika.

Eno leto sem smo mi radi tega gibanja prirejali shode in zahajali k raznim faktorjem. Socialni demokratje naj le delujejo naprej, ali nas naj puščajo na miru. In naj ne govore, da mi nimamo pravice za zastopanje delavcev, ker da nismo organizirani. N. D. O. je močna organizacija, ki je dosegla že marsikaj, česar oni skozi leta niso mogli doseči. Ve, da ga bodo radi te izjave zopet napadali. Naj le žalijo! Zanj je odločilno le vprašanje, ali je kaj dosegel? Se le, ko bo videl, da njegovo delo škoduje slovenskemu delavstvu, ko pride do spoznanja, da le Perez in Novaki prihajajo do uspehov, potem bo videl, da ne spada več v N. D. O. Dokler pa bo videl uspehov — ostane. Naj nas le blatijo — njihovo blato nas ne doseže. Stojimo previsoko. Zato delavci — je zaključil govornik —, ne bojte se vrage! Če boste složni, strete vi njega.

Kakor mej vsem govorom, tako so tudi na zaključku zborovalci viharno pritrjevali govorniku. (Zvrsetek pride.)

Ti ljuba zaveznica!

Zavratnost nemške gospodarske politike napram Avstriji.

Na kratko smo že omenili nujnega predloga posl. Smrčka v stvari pristojbine za ladije na reki Labi. Ker je pa stvar velikega pomena, smatramo za potrebno, da objavimo poročilo doslovno, kakor nam je došlo.

Predlagatelj posl. Smrček je v utemeljevanju svojega predloga izvajal, da se naši stari sovražniki šopirijo, da nam bi zaprli tudi dohod do morja in s tem do angleškega trga. Prusija je vedno potrebovala Avstrije kakor sekundanta, a gospodarski je bila ista Prusija, oziroma Nemčija z Avstrijo vedno v napetih odnosih, da celo v vojnem razmerju. Nemčija je avstrijske izdelke skoro popolnoma izrinila iz svoje dežele. S spretnimi šahovnimi potezami smo bili spravljeni v sovraštvo z Rusijo in balkanskimi narodi. Izgubili smo tam odjemalce in naš zaveznik seda v že toplo gnezdo. V Turčiji smo izgubili eksport, iz Levante smo bili iztisnjeni in ravno tako se nam godi na daljnem Vstoku. Govornik je povdaril: Verujem trgovinskemu ministru, da misli pošteno in da ne da svojega dovoljenja za odpravo svobodne paroplovbe na reki Labi. Konečno je predlagal govornik resolucijo, s katero pozivlja vlado, naj deluje z vsem povdankom na to, da se pod nobenim pogojem ne opusti svobodne paroplovbe na Labi, z jamčene v mednarodnih pogodbah, in da se pod nikako pretvezo ne dovoli na Labi terjanje pristojbin, ki jih misli uvesti Nemčija v škodo avstrijske trgovine, industrije in kmetijstva. — Prosil je, naj se resolucija vsprejme kolikor možno enodušno, da se da s tem vladi na zunaj oporo, na katero se bo mogla opirati proti pritisku, umetnosti prepričevanja ali grožnjam ruske diplomacije. Nikdar ne smemo opustiti pravice, z jamčene potem mednarodne pogodbe, ki je tako zelo važna za narodnogospodarsko življenje Avstrije in njeno tekmovanje na svetovnem trgu; in nikdar ni smeti dovoliti, da bi se Avstriji s terjanjem pristojbin zapirala pot do morja. (Viharno odobravanje).

Na to je povzel besedo trgovinski minister Weisskirchner, ki je podal pred vsem kratke zgodovinsko-pragmatične opis vsega vprašanja in opozoril na veliko važnost svobodnega paroplovstva na Labi za industrijo, trgovino in poljedelstvo. Potem je nadaljeval: Vlada je opazovala ves razvoj bojev, ki so se vršili v Nemčiji za paroplovne pristojbine in ni zamujala nikake prilike, ne da bi bila na nedvoumen način označila naše izključno stvarno nasprotstvo. Omenil bi — je nadaljeval minister — mimogred, da tu ne gre za kak politikum, ampak za izključno gospodarsko vprašanje. (Odobravanje). Minister je opozarjal na odgovor, ki ga je dal minolo leto na tozadevno interpelacijo ter na izjavo, ki jo je podal nižjeavstrijski namestnik v nižjeav-

strijskem deželnem zboru in je potem nadaljeval: Izjaviti moram z vso odločnostjo, da nemška vlada dosedaj ni stavila do Avstrije še nikakega tozadevnega vprašanja. (Čujte! Čujte-klici!) Niso se torej vršila dosedaj niti tajna niti javna predpogajanja. Jaz tudi ne vem nič o kakih predpogajanjih, o katerih so nekateri listi že imenovali Düsseldorf kakor prijeten kraj sestanka. Jaz seveda ne morem siliti nobene pogodbenne stranke, da razmišlja interno, ali bi bila zanjo primerna sprememba kake pogodbe; odločno pa se moram zavarovati proti temu, da bi se iz okolnosti, da si Prusija prizadeva doseči pri zveznih državah spremembo državne ustave, sklepalo, da obstoje kake tajni dogovori in da Prusija ne bi storila tega, ako bi ne bili že temu tajno pritrili Holandska in Avstrija. (Odobravanje). Avstrijska vlada je v tem vprašanju vedno očito govorila svoje mnenje, ne samo v tej zbornici, ampak tudi pred široko javnostjo. V tako eminentno gospodarskem vprašanju ni nikakih političkih kompenzacij in moram glasovati, kakor da bi bile v igri kompenzacije na Balkanu, odločno dementovati. Nasproti temu moram izjaviti, da nimam niti najmanjšega povišanja, da bi dvomil na lojalnost nemške vlade v izvrševanju pogodb. Obenem pa moram tudi izjaviti z vso odločnostjo, ter odstraniti vsaki dvom o tem, da avstrijska vlada pod nikakimi pogoji ne privoli, v nekaj, kar bi se dotikalo naše popolne svobodne plobe na Labi. (Živahno odobravanje in ploskanje). Prosim torej, gospoda moja — in mislim, da smem v tem slučaju računati na enodušnost vse zbornice — bodite zagotovljeni, da se bo vlada v popolni zavesti svoje odgovornosti in velikosti in važnosti interesov, ki so v igri, držala z neomajno trdnostjo stališča, ki sem je označil jaz. Tudi minister za vnanje stvari je o priliki svojega mučenja v Berlinu govoril o vprašanju pristojbin na paroplovstvo ter označil stališče avstrijske vlade. (Živahno odobravanje in ploskanje).

Govorili so še socialni demokrat Schrammel, minister Witte in posl. Reitzner ter Urban, na kar je bil predlog posl. Smrčka, kakor že omenjeno, enoglasno vsprejet.

Zanimiva so pri tem izvajanja trg. ministra Weisskirchnerja, ki je govoril precej jasno na račun našega „ljubega zaveznika“. Vsekako je to zelo interesantno vprašanje, na katero se utegnemo še povrniti.

Hofrichterjeva afera.

V aferi zastrupljenja štabnih častnikov je prišlo do senzacionalnega prevrata, kakoršnega pač ne bi bil nikdo pričakoval. Hofrichter je bil namreč tako nepreviden, da je dopisoval s svojimi sorodniki izven zapora. V ta namen se je posluževal vojakov, ki so bili tam na straži. Vsak vojak je dobil od Hofrichterjeve žene 10 kron za pismo, ki ga je prenesel. Nek vojak pa je izročil pismo stotniku-avditorju Kunzu. Iz pisma se je razvidelo, da bi se hotel Hofrichter sporazumeti s svojimi sorodniki, da bi pričali njemu v prilog. Ko bi bil Hofrichter nedolžen, bi mu seveda tega ne bilo treba. Tudi sicer se je Hofrichter zapletel v mnogo protislovij. Iz vse dosedanje preiskave je razvidno, da je Hofrichter velik hinavec. Dokazov proti njemu je nabranih že toliko, da je obsodba neizogibna. On pa kljub temu še vedno vse taji.

Dnevne novice.

Ljubljanski župan Hribar se je v nedeljo vrnil z Dunaja v Ljubljano in na dejati se je, da v kratkem popolnoma okreva.

Prebivalstvo Avstrije. — Statistični podatki — objavljeni od c. kr. osrednje statistične komisije računajo v zadnji številki, da je imela Avstrija začetkom leta 1909 — 28.264.049 prebivalcev, potemtakem se je v rečenem letu pomnožilo prebivalstvo za 269.153 duš. Od zadnjega štetja (1900) se je pomnožilo prebivalstvo za 2.113.341 duš.

Novi tajni svetnik. Cesar je imenoval tajnim svetnikom dednega člana gospodske zbornice Ivana Zdislava grofa Tarnovskega.

Vojaške zemljevide hoče upeljati načno ministerstvo v srednje šole. Ker so pa taki zemljevidi radi svoje natančnosti zelo dragi, se je načno ministerstvo obrnilo na vojno ministerstvo s prošnjo, naj bi jih prodajalo po vojaški ceni, v kar je ministerstvo privolilo.

Finski deželni zbor je bil dne 3. t. m. slavnostno odprt. Generalni guverner Seyn je pozdravil poslance v ruskem, a podpredsednik senatnega oddelka v finskem in švedskem jeziku. Predsednik deželnega zbora je odgovoril v finskem jeziku, na kar se je prečital njegov odgovor tudi v ruskem jeziku. Na to je guverner po rusko naštel zakonske načrte, bi se imajo predložiti deželnemu zboru.

Ruski poslanik na Dunaju postane baje sedanji poslanik v Haagu grof Pahlen. **Španski ministerski svet** je sklenil razpustiti poslansko zbornico. Nove volitve bodo v sredi maja.

Slovaško kulturno društvo „Matica“ je bilo svoječasno od madjarskih šovinistov razpuščeno, ker je bilo „nevarno“ ogrski državni misli. Sedaj so sklenili Slovaki poslati k min. predsedniku Khuenu deputacijo pod vodstvom dr. Mudrone, ki naj bi ga

zaposila za vspostavljenje tega društva. Z ozirom nato, da se kaže sedanja vlada narodnostim prijazno, upajo Slovaki, da bo imelo njihovo prizadevanje vspeha. — Vederemo!

Župnik Hlinka, ki je bil pred kratkim izpuščen iz zapora, kjer je moral prestati dveletno kazen, bo moral nazaj v szegedinske zapore. Izkazalo se je, da je bil izpuščen prezgodaj iz ječe. Na Ogrskem morajo vladati v pravosodju pač krasne razmere, da izpuščajo jetnike prezgodaj iz zaporov.

Ožje volitve v lounskem okraju na Češkem, ki se ima vršiti med agrarnim in socialno-demokracičnim kandidatom, se socialni demokratje na podlagi strankinega sklepa ne udeležijo, vsled česar bo izvoljen agrarec Mašata.

Avtomobilski voznja med Postojno in Opatico se odprli s 1. aprilom. Zveza bo dnevna.

Domače vesti.

Gospodje odborniki političnega društva „Edinost“ in njih namestniki so vabljani na sejo, ki bo nocoj ob 7. uri zvečer v pisarni gg. dr. Gregorina in dr. Slavika. Predsedstvo.

Člani N. D. O., ki so se priglasili pri podpisnem tajništvu za delo v novi prosti luki, naj se **takoj zglašajo v delo**. Treba je prinesiti seboj delavsko knjižico in knjižico bolniške zavarovalnice (podpornega društva itd.) Strokovno tajništvo N. D. O.

Volilni odsek, izvoljen na zadnjem občnem zboru pol. dr. „Edinost“, ima nocoj ob 8.30 sejo v pisarni gg. dr. Gregorina in dr. Slavika.

Smrtna kosa. — V predminoli noči je umrl za srčno hibo viši policijski komisar pri c. kr. policijskem ravnanstvu Viljem Kunerth. Pokojnik je bil rodom iz Predareske, rojen v Bludencu l. 1855.

Grljan v slovenskih rokah! „Piccolo“ omenja naše sobotno poročilo, da je hotel Grljan prešel v slovenske roke. A pri tem je Zid po svoji stari navadi upravnosramno falzificiral naše poročilo. Piše namreč, da so se tri češke banke interesirale za operacijo. To kljub temu, da smo mi izrecno povdarjali, da so to transakcijo izvedle „Jadranska banka“, „Trž. posojil.“ in „Trgov. obrtna zadruha“ in samo pristavili, da se tudi češki krogi že sedaj zanimajo za delnice nove delniške družbe, ki se osnuje v ta namen. — Namen poročila v „Piccolo“ je prozoren. V nasprotju s tem, kar je sam pisal pred par dnevi, ne bi hotel priznati, da imamo v Trstu tako krepko denarno organizacijo, ter da smo navezani na češki kapital.

V tem oziru je celo „Independent“ postal poštenje, ki je povedal po pravici, da so potrebni kapital dani na razpolago slovenski mestni denarni trije zavodi.

„Piccolo“ se tolaži, da hotel „Grljan“ še ni ves Grljan. Čisto prav in resnično. Vendar pa iz tega še nikakor ne sledi, da je ostali Grljan italijanski kakor bi to hotel dokazati „Piccolo“ svojim čitateljem. Nasprotno je res. Vse domače prebivalstvo naokoli je slovensko.

To naj bo v tolažbo tudi „Independentu“. Nismo jim vzeli nič njihovega, ampak le dobili nazaj nekaj, kar je že bilo naše. Njegov ostali vzdihi ne bodo nič koristili. V naših tržaških Italijanih ni nikakega podjetnega duha. Zato je neizogibno, da bo zana-prej prehajala ena gospodarska postojanka za drugo v neitalijanske roke. Tu ne pomagajo nič vse „Independentove“ visokoleteče fraze. Boj, ki ga bijeta „Piccolo“ in „Independent“, je boj brez upa zmage. Začeli smo se dvigati tudi mi, koncentrirati svoj kapital. Italijanom je odprta samo dvojna pot: ali nas priznajo v vsem javnem mestnem življenju kakor enakopraven faktor, ali pa bodo nadaljevali boj brez upa zmage.

Če bi bili Italijani le količkaj trezni računarji in ne zagriženi šovinisti, ne bi pomislili niti za trenotek, za katero alternativo se jim je odločiti v lastnem interesu.

Vprašanje javne knjižnice v Šklednju. Iz Šklednja smo prejeli:

V nedeljski številki „Edinosti“ je priobčen dopis iz Šklednja, ki govori o vprašanju javne ljudske knjižnice v Šklednju, ali na zelo tendenciozen način.

Pred vsem bi hotel dopisnik s frazami o „par za ljudsko izobrazbo vnetih Šklednjcev“ in „nekaj za stvar vnetih šklednjških inteligentov“ vzbujati domnevanje kakor da bi bili udje naše čitalnice strogo ločeni v dva tabora: onih, ki so za ljudsko izobrazbo, in onih, ki so proti. Proti temu domnevanju govori dejstvo, da je bil ravno na tem občnem zboru čitalnice odbor izvoljen s glasno in z vslikom ter da je bil na mesto neke gospice, ki ni hotela biti več izvoljena, izvoljen ravno tisti učitelj Gerbec, ki ga dopisnik napada kakor sovražnika ljudske izobrazbe. Očita mu n. pr. izrek, da naše ljudstvo ni še zrelo za ljudske knjižnice. Zamolčuje pa, da je g. Gerbec le začel svoj govor s podobnimi besedami, ki jih je hotel potem primerno pojasniti in utemeljiti. A ker mu je par oseb z neprimernimi vskliki segalo v besedo, je opustil to pojasnilo. Iz

privatnega pogovora žnjim smo namreč posneli, da je imel pri onih besedah v mislih analfabete, ki pohajajo še le večerno šolo, in pa nedorasle otroke, katerim treba dati le njihovega razumu in starosti primernih knjig. Tega mnenja je bila lansko leto na občnem zboru ravno gori omenjena odstopiška gospica, ki je grajala stariše, ker ne pazijo na to, kar čitajo njihove kratkokrillne hčerke. Nadalje je hotel g. Gerbec naglasiti, da je vsebina večine knjig v čitalnični knjižnici pretežavna za otroke in za začetnike v čitanju. In tega mnenja je tudi ogromna večina čitalničarjev. Zato so ti na stališču, da tudi čitalnici raditega ne kaže žrtvovati dragocene knjižnice v namene, ki ne bi dovajali do zaželenega vspeha. Sicer pa opozarjamo, da tudi „Slov. čitalnica“ v Trstu, obe del. podporni društvi, „N. D. O.“ imajo svoje knjižnice, ki jih nočejo žrtvovati, ampak jih hočejo ohraniti za svoje člene.

To hoče tudi šklednjška čitalnica. S tem pa nika or ni rečeno — in moramo svedeno protestirati proti takemu podtaknjanju — da so udje čitalnice sovražni ustanovitvi ljudske knjižnice. Nasprotno je resnica, kar so dokazali že na občnem zboru. Čitalnica prepusti ljudski knjižnici 50 primernih knjig, se je nabralo 26 K, je določen prostor, kjer bo javna knjižnica in bodo čitalničarji tudi v bodoče podpirali to akcijo s prispevki in eventuelno — po dani potrebi — tudi s knjigami iz čitalnišne knjižnice. Začetek je torej storjen in ne treba drugega, nego da fer. dr. „Balkan“ ukrene še drugo potrebno in javno knjižnico se lahko odpravi v kratkem času.

Kar se pa tiče dosedanje akcije same za ustanovitev nove knjižnice, bodi konstatirano še sledeče:

Že na lanskem občnem zboru čitalnice je bila čitalnica naprošena, da prepusti svojo knjižnico javni knjižnici, ki bi jo bilo imelo ustanoviti akad. društvo „Balkan“. Ker se pa bilo čitalničarji tudi lani istega mnenja kakor gori povedano, je bil izvoljen poseben odsek, ki naj stopi dogovore z „Balkanom“, na kaki podlagi naj bi se ustanovila ta knjižnica. Ali dejstvo je, da omenjeni odsek ni prišel z nikakimi novimi konkretnimi predlogi. Bili smo torej tam, kjer smo bili lani. Ravno radi tega, ker se ni nič storilo, je bila večina za to, da se takoj kaj ukrene in je odločila — kakor rečeno — 50 knjig in začela z nabiranjem prispevkov. Sedaj ne treba drugega, nego da tudi drugi — posebno tudi nekn gospica — ki so obljubili knjige, izpolnijo svoje obljubo.

Po vsem tem naj sodo razsodni čitatelji, kdo je prijatelj in kdo nasprotnik ljudske izobrazbe in kdo je kaj storil in kdo ni nič storil! S tendenciozno pisavo se ne koristi nič, marveč škoduje. In da je bil dopis v nedeljski „Edinosti“ tendenciozen, izhaja iz dejstva, da je dopisnik zamočal, da je čitalnica darovala 50 knjig in da je nabrala prvo precejšnjo svoto denarja.

Dela v novi svobodni luki in „Piccolo“. „Piccolo“ je kar ves iz sebe strahu, da bi slovenski delavci utegnili izpodrinuti italijanske domačine od dela v novi luki. Zato pekel in nebese — namreč one iz socialističnih „Sede ruinite“ in one od „Camera di lavoro“ — na pomoč proti Slovincem. Je že možno, da se zgodi zopet — kakor se je že tolikokrat — da se res združijo proti našim delavcem v najganjlivejem objemu: kamoristi, socialisti in paginijevci. Nujno potrebno je zato, da si od bližje ogledamo tiste „domačine“, ki se „Piccolo“ tako toplo zavzema za njih. Tržaških domačinov, ki bi hoteli opravljati tekočo službo težakov v svobodni luki, je razmeroma le malo. Pristen Tržačan ljubi bolj lahek način pridobivanja za življenje.

Ne ne, „Piccolo“ niso na srcu Tržačani, ki hočejo v svobodni luki — delati. On bi hotel da bi bila svobodna luka **zaprta slovenskemu delavcu** sploh — tudi Tržačanu — in domena slavofoštva in regnicolov! To bi hotel „Piccolo“.

Če hoče „Piccolo“ res koristiti domačinom, ima lepo priliko za to — veliko bližje. **Kar na magistrat naj gre in naj založi svoj besedo za domače delavce.** Zahteva naj, da magistrat odsvolvi vse tiste regnicole, ki jemljejo domačinu delavcu kruh izpred ust. Tako so po javnih vrtilih večina regnicoli uslužbeni, a med cestnimi pometači skoro izključno. Naj torej „Piccolo“ pri svojih začne praktično izvajati svojo ljubezen do domačih delavcev, če je ta njegova ljubezen resnična. Ali „Piccola“ vodijo drugi nameni, kakor smo že povedali: politični in narodni. „Piccolo“ ni proti slov. delavcem zato, ker niso Tržačani — saj je med njimi tudi mnogo slovenskih okoličanov in meščanov, ki tvorijo avtohtoni element — ampak le zato, **ker so Slovenci!** Za „Piccola“ je torej to zgolj politično-narodno vprašanje. Ravno zato pa pozivljamo tudi vse naše politične faktorje, da na kompetentnih mestih odločno nastopijo za naše delavstvo ob tem sicer čisto gospodarskem vprašanju.

Monitorio. Minulega leta mi je davčna administracija poslala „Monitorio“ ki sem jej ga vrnil, kakor jej vračam take reči že mnogo let! Na slovenski opomin sem potem plačal osebni davek za l. 1909, kakor se mi ga je predpisalo.

Dne 24. t. m. je bil moji soprogi zopet dostavljen „Monitorio“, na katerem me davkarija terja, pod grožnjo eksekucije — 40 : reci štirideset stotink!

Ako že niso gospoda v minolemu letu niso znali izračunati stroškov, menim, da ni ravno nujno potrebno, da za take malenkosti pošiljajo „Monitorje“!

Ni-li bilo možno počakati in prišteti teh 40 stotik račun za leto 1910? In ako to ne gre, niso-li mogli gospodje napisati zraven mojega imena opazko, da zahtevam slov. opomine? To ne gre, pravijo; je preveč dela. Ali gospoda!

Tudi to ne gre, da poznamim slovenskim davkoplačevalcem usiljujete laške Monitorje!

Narodni kolek „Ptuj“ in pošta. — Pismonoše so dobili nalog, naj se poštne pošiljke z narodnim kolekom „Ptuj“ izročajo na poštne ravnateljske. Po domače se pravi, da je poštne ravnateljstvo, oziroma poštna uprava odredila konfiskacijo teh kolekov, potem, ko je sodnija razveljavila konfiskacijo državnega pravdnika. Če bi ostalo pri tem, potem nam so zastoj vse sodne razsodbe. Kakor se je takrat zgodilo z narodnimi kolki „Ptuj“, tako se utegne drugič zgoditi s kako drugo zaplembo. Sodnija bi razveljavljala zaplembo policije, a zato bo pa pošta od svoje strani odrejala zaplembo. Nasilstvu so na ta način vrata odprta na stežaj.

Dovolitev nižanj pristojbin — za poštne pošiljke vsebuje tiskopise za slepce v vzajemnem avstrijskem-bosansko-hercegovskem prometu. Od 1. marca 1910 naprej imajo nižanje pristojbine za pošiljke, vsebuje tiskopise za slepce, uvedene za notranji avstrijski promet z odredbo z dne 13. oktobra 1909, št. 40.228 P. poštni in brzojavni odredb. št. 120, pod istimi pogoji veljajo tudi v vzajemnem avstrijskem-bosansko-hercegovskem prometu.

Za sobotni koncert trž. podružnice Glasbene Matice so lični vsopori z besedilom pesmi in opazkami zgotovljeni. Te vsopore bo društvo razposlalo samo svojim članom. Za nečlane je besedilo z vsopredom na razpolaganje pri vratarici Nar. doma za ceno 20 stot. Opozorjamo še enkrat one, ki bi radi pazljivo sledili izvajanju posameznih točk, naj si nabavijo to besedilo že prej. Društvo je tudi uvedlo po prizadevanju svojega pevovodje na teh vsopredih koristno in praktično novotarijo, da je objavilo o vsakem skladatelju, katerega skladbe se bodo izvajale, prav kratek a zadosten življenjski opis. To bo na vsak način pripomoglo do tega, da se širše občinstvo polagoma vsaj nekaj seznanji z glavnimi podatki o znamenitejših skladateljih, posebno slovanskih.

Kakor se nam nadalje poroča, je tudi društvo odredilo, da med izvajanjem posameznih koncertnih točk ne bo dovoljen vstop v dvorano, nego le v presledkih med eno in drugo točko. Ta odredba je bila skrajno potrebna, kajti gotovi šumni uhodi nekaterih zapoznelih in odpiranje in zapiranje vrat med izvajanjem zelo moti one, ki so previdno in pridno prišli pravočasno.

Lože za ta koncert (12. t. m.) so že razprodane, kar kaže o velikem zanimanju za to glasbeno prireditev. Sedeže, po cenah naznanjenih na letakih in na vsopredih je dobili v predprodaji pri vratarici „Narodn. doma“.

Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg.: 581. Andrej Jurtela prof. Moskva (plačal 200 K); 582. Posojilnica v Vojniku (plačala 40 K); 583. Iva Šabadin učiteljica v Trstu; 584. Dunajski slovenski tehnik (plačal 50 K); 585. Tržaško kolesar. društvo Balkan (50 K takoj); 586. Brenčič Mihael velepos. v Ragornici (plačal 200 K); 587. Dr. Tomaž in Vida Horvat odvetnik v Ptuj (plačal 200 K); 588. Učiteljsko društvo za gorški okraj (plačalo 50 K); 589. Bivši slovenski napredni dobrovoljci pri 27. pešpolku v Ljubljani leta 1908-1909, 590. Ženska podr. v Ajdovščini (takoj 125 K); 591. Moška podr. v Ajdovščini (takoj 20 K); 592. Krožek uradnikov v Ajdovščini; 593. Krožek nekadilcev v Ajdovščini (takoj 55 K); 594. Gospa Augusta Repič v Ajdovščini (takoj pl. 200 K); 595. Neimenovan „Cirilmetodar“ v Ajdovščini (takoj pl. 200 K); 596. Fran Repič v Ajdovščini (takoj pl. 200 K); 597. Artur Lokar c. kr. notar v Ajdovščini (takoj pl. 200 K); 598. Ženska podruž. dr. sv. C. in M. v Gorici (takoj 50 K); 599. Proforski zbor II. drž. gimn. v Ljubljani (200 K takoj Sl. N.); 600. Ivan Rožman ravn. Zveze slov. Zadrug (takoj 40 K); 601. Prva češka zavarovalnica za življenje gl. zastop Trst (takoj 200 K); 602. Šaleško učiteljsko društvo v Sošanju.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Ko so doznali rodoljubi v Ajdovščini o velikanskem darilu, koje je naklonil pokojni Karol Kotnik svojem ljubljenskomu narodu, začutili so dolžnost, da se poklonijo temu največjemu dobrotniku slovenskega naroda. V počestitev spomina na dobrotnega rodoljuba Kotnika prijavi so osem števil k obrambnemu skladu in poslali takoj K 1000. — Rodoljubi v Ajdovščini znajo ceniti zaslužne slovenske može in so dali s tem ob enem lep vzgled in privlačen poziv vsem družbenim podružnicam in sploh vsem zavednim krogom slovenskim, da počaste spomin Kotnikov kar največjastneje. Hvala Vam, dragi rodoljubi!

Kakor odmev na „Cirilmetodarijo“ nabral je med čitalničarji na Vinici g. Rud. Mikuljič 10 K 27 stot. Odvetniški uradnik J. Petau pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je

poslal družbi 22 K v odgovor Cirilmetodariji, nabral je svoto medzavednih Slovinci. Med rodoljubi v Kozjem je nabral 9 K g. Ljudevit Ulčar, učitelj v Kozjem. Udeleženci pogreba Kotnikovega so zložili v gostilni pri „Lipi“ v Ljubljani K 6. G. Mirko Gruđen v Sarajevu je poslal namesto venca na grob velikega rodoljuba K. Kotnika 20 K. Hvala srčna!

Kolinska cikorija iz kolinske tovarne v Ljubljani je in ostane najboljši kavni pridoadek. Zato Kolinsko cikorijo, ki je vrhu tega tudi izdelek domačega podjetja slovenskim gospodinjam toplo priporočamo. Nobene slovenske hiše naj ne bo, da bi rabila kako drugo tujo nemško-židovsko cikorijo, ampak pravo Kolinsko. — Svoji k svojim.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora. — Osebnica Ana Kerševan stara 25 let, stan. v ul. S. Marco št. 33, je sinoči ob 8. uri izpila nekoliko karbolne kisline. Poklicani zdravnik z rešilne postaje jo je dal spraviti v mestno bolnišnico. Vzroki neznani.

Izgredi redarja. V nedeljo ponoči ob 1. uri je vstopil v gostilno „All' Istria“ v ulici Istria št. 12, redar Anton Grilc, ki ni bil v službi. Brez vsakega vidnega razloga je Ivana Peroša, starega 35 let, zaposlenega v ladijedelnici pri sv. Marku, proglasil aretiranim in ga zgrabil za ramo, da bi ga vlekel ven. Peroša je protestiral, ali Grilc je na cesti potegnil sabljo in sprožil tudi vseh šest strel iz revolverja v zrak. Iz bližnjega inspektorata so prihiteli redarji z inspektorjem, ki je velel Grilcu, naj zopet pospravi sabljo in ga je dal odvesti na redarsko postajo, kjer so ga deli v zapor. Grilc je bil popolnoma pijan. Čim je včeraj zjutraj izvedel policijski ravatelj za ta dogodek, je odredil takojšnjo suspendiranje redarja Grilca in uvedbo stroge preiskave.

Nasilen Turek. Včeraj zjutraj je občinski redar ustavil krošnjarja Elijo Gabai, starega 40 let, turškega podanika, ker ni imel obrtnega dovoljenja. Isti pa ni hotel slediti redarju, ga je celo ozmerjal in ga vdaril, in ko je interveniral redar j. v., zakričal je temu zadnjemu: Sem Turek in te ubijem! Aretirali so ga.

Poneverjenje. G. Marij Cimperle, stanujoč v zagati Colombo 7, je že 21. minolega januarja izročil dekli Mariji Tedeschi, stari 38 let, iz Silbe, dve zlati kolajni v vrednosti 118 kron, proti obvezi, da mu izroči izkupilo naslednjega dne. Ženska je plačala le nekaj kron in zahtevala tretjo kolajno ter je tudi dobila. Od tedaj pa je izginila. Ko je oškodovanec izvedel, da Tedeschi služi sedaj pri rodbini Flego, jo je dal aretirati. Rekla je, da je kolajni zastavila.

Oj, ti ljubi regnicoli! Predvčerajšnjem zvečer je nekdo, ki se je sprehajal po arkadi pod Lloydovo palačo, zahteval na enkrat od vratarice in to osorno, naj mu da kaj za jesti. Ko pa je vratarica poklicala redarja, ji je oni zapretel in tudi razžalil cesarja. Aretiranec je Jakob Cappelari, star 54 let, iz Tolmezzo v Italiji.

Samomor na ladiji. Na odhodni vožnji parnika A.-A. „Martha Washington“, ki se je včeraj vrnil v Trst, je končal s samomorom pasažir III. reda Aleksij Szemenko, star 30 let, iz Bilakoredke na Ruskem, ki se je že prej zdel duševno anormalnim in je bil zato zaprt v posebno kabino. Ali ušel je na krov in je sredi Oceana skočil v morje. Kapitan je takoj dal ustaviti parnik, ali vsak poskus rešitve je bil zaman. Trije mornarji, ki so stopili v čoln, so bili celo v veliki nevarnosti radi jako razburkanega morja.

Koledar in vreme. — Danes: Janez od Križa sp. — Jutri: Frančiška Rim. vd. Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 13.5° Cels. — Vreme včeraj: lepo. Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semtertja megleno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Društvene vesti.

Pevsko dr. „Adrija“ v Barkovljah vabi vse delujoče in podporne ude na 21-letni redni občni zbor, ki se bo vršil dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne v zgornji dvorani „Narodnega doma“ v Barkovljah. Odbor.

„Učiteljsko dr. za Trst in okolico“ vabi vse tovariše na sestanek, ki bo v četrtek 10. t. ob 5. uri popoldne. Na shodu se bo še enkrat reševalo zakonsko vprašanje in se sestavi tozadevna spomenica.

V nedeljo v Barkovlje, kjer se uprizar znana burka „Moč uniforme“. Ker se kaže veliko zanimanje za to predstavo in da se olajša delo pri blagajni, si lahko nabavi vsakdo že prej listek ali v društvenem sedežu ul. S. Sebastiano 6, I. Jadran, ali pri odbornikih Glasbenega društva „Trst“. Torej v nedeljo vsem: ob 4. uri popoldne na svidenje v Barkovljah!

Književnost in umetnost

O službeni pogodbi trgovskih pomočnikov in drugih delojemalcev v podobnih službah. (Zakon z dne 16. jan. 1910, drž. zakon št. 20) To je naslov knjižice, ki prigaša prevod gori omenjenega zakona

Odlikovana pekarna in slaščičarna

z zlate kolajne in križcem na mednarodni ovrtni razstavi v Londonu 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9

trikrat na dan svež kruh.
naznanja slavemu občinstvu, da ima Prodajalnica e tudi dobro prekrbljena z vsakovrstnimi blisketi posebno za čaj; ima razne fina vian in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Srečoma narčila za vsakovrstne torte, krovanke itd. kakor tudi take predmete za speči. — Ima tudi najfinišje make iz najboljših minov po najnižji ceni BREZ-PLAČNA POSTREŽBA NA DOM. — Priporočam se za obilen obisk z odličnim spoštovanjem Vinko Skerk

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

TRI NOVOSTI! — Od torka 8. do 10. marca 1910 — TRI NOVOSTI!

1) ŽENEVSKO JEZERO, krasna projekcija po naravi. 2) USMRITIEV ROPARJA, velika drama. 3) K M ČNA SALA.

Prvi sedeži 40 st., II 20 stot Utroci in vojaki 10 stot

Konsumno društvo v Lonjerju

registr. zadruga z omejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

dne 13. marca 1910 ob 9. uri zjutraj v društvenih prostorih v Lonjerju.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika
2. Poročilo tajnika
3. Poročilo blagajnika
4. Volitev novega odbora
5. Volitev nadzorstva
6. R. zna posvetovanja.

ODBOR.

Vinar. in gospod. društvo v Komnu

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

VABILO na

IV. red. občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo 13. marca ob 3. uri popoldne v društ. prostorih v Komnu št. 88.

DNEVNI RED:

- 1) Čitanje za sisenka zadnjega občnega zbora.
- 2) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 3) Odobritev računa za leto 1909.
- 4) Poročilo o izvršeni reviziji.
- 5) Volitev nadzorstva za leto 1910.
- 6) Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepen, vršil se bo ob 4. uri pop. na istem mestu in z istim navedenim vopredom drug občni zbor, ki veljavno sklepa ne gleda na število navzočih zadrugnikov.

Odbor „Vin in gosp. društva“ v Komnu.

Mnenje gospoda dra. A. Topolanski na Dunaju

privatnega docenta na dunajskem vseučilišču.

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Ker sem našel, da je ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) res izvrsten izdelek, vzel sem ga mesto podobnih izdelkov v farmakologični zaklad in ga rad predpisujem za bolezni na očeh in za druge vrste bolezni.

DUNAJ, 24. februarja 1908.

Dr. A. TOPOLANSKI.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - V. A. MALCANTON - TRST

Tovarna cevi in cementnih plošč, teracov, betona in artificalnega kamna s zalogo cementa

Aristide Gualco - Trst

ulica San Servolo šte. 2 Telefon 21-42.

in ki je izšla v Narodni tiskarni in v založbi narodne knjigarne v Ljubljani. Knjižica, ki bo dobro došla interesiranim krogom, stane 50 stot.

DAROVL

— V protest proti „Slovenču“ nabralo se je v gostilni „pri Jurju“ K 14 za bodoči otroški vrtec v Barkovljah.

Na predlog g. Vinka Martelanca, ker se g. Markoč ne poroči, v isti namen v „Novem konsum. društvu“ 3 K. G. Anaklet Pertot, ker ni dovršil „maščicijade“ v isti namen 1 K. in g. N. N. 1 K.

— V isti namen nabralo se je v gostilni g. Dolenc na Proseku 2 K.

Skupaj 21 K, kateri denar se nahaja v hranilnici Obrtniškega društva v Barkovljah.

— V odgovor „Slovenču“ so poslali odborniki „Gospodarskega društva“ na Proseku 3 K 50 stot., g. učitelj dodal 1 K 60 stot. skupaj 5 K 10 stot. — Denar hrani uprava.

Vesti iz Goriške.

Iz Tolmina. — Kmalu po ustanovitvi družbe sv. Cirila in Metoda, smo tudi v Tolminu ustanovili podružnici žensko in moško.

Pod predsedstvom dra. Tume in neposredno za njim g. Andreja Vrtočca in blage gospe Ivančičeve, sta ti podružnici, mnogo let živahno in uspešno delovali. Členov smo nabrali v Tolminu in po vaseh visoko število. Moška podružnica je svojo članstvo štela 150 členov, a ženska pa do 200 članic. Nabiralo se je dobrovoljne doneske in pošiljalo prekornosti družbi s članarino vred 1000 in več kron na leto. Ustanoviteljic in ustanovnikov bilo je v Tolminu 23.

Kakor pa je družba sama v prejšnjih rokah zadnja leta pojemala in pešala, tako so tudi podružnice po vsej Sloveniji pešale in nekatere popolnoma izumrle. Tako, skoraj naravnim procesom sta zamrli v Tolminu obe podružnici, ženska pod predsedstvom ranjke g. lke Devetakove in moška pod predsedstvom mons. Krageljina.

Ko pa se je družba na občnem zboru v Boh. Bistrici pomladila in je odbor prešel v druge roke, začela je takoj živahnejše in uspešnejše delovati in tako so začele tudi njene podružnice novo življenje. Še obstoječe podružnice pričele so krepkeje delati in izumrle podružnice ustajati iz grobov. Kmalu po tem preobratu na bolje je Andrej Vrtovec na prvem večernem shodu v hotelu Modrijan kazal in povdarjal potrebo da se v Tolminu zopet ustanovi ženska in moška podružnica.

Leta 1908 sta se res ustanovili obe dve podružnici. Ženski podružnici je načelovala gospa županova, a moški g. Andrej Vrtovec. — K ustanovitvi obeh podružnic je pripomogel tudi g. Jul. Pavliček.

Za leto 1909 je ženska podružnica odposlala družbi 130 K, a moška 62 K. Dne 1. marca t. l. imeli sta obe podružnici skupno občna zbor. Prečitana so bila navadna letna poročila in vzeta v znanje. Izvoljena sta bila pri obeh podružnicah prejšnja odbora s spremembo, da je bil na mesto odšlega g. Bogataja izvoljen g. Kalan, tuk. učitelj.

Že v uvodnem nagovoru je Andrej Vrtovec razoblašil vzeštranko germanizatorično in poitalijanizatorično tendenco naših nasprotnikov ter je toplo in nujno priporočal, naj se krepko postavim da ohranimo svojo mladino jeziku in veri naših prednikov. Konečno je predlagal, naj se nabirajo prispevki v svrhu pokroviteljstva obeh podružnic, kar je bilo soglasno in navdušeno vsprejeto.

Poročilo o zborovanju otroškega vrtca pa prihodnjic.

V protest proti „Slovenčevemu“ članku „Cirilmetodarijo“ je obč. starešinstvo v Tomaju dne 6 marca sklenilo podariti za obramb. sklad CMD znesek 50 K iz obč. blagajne. Vrh tega so še zložili 3 podžupanje a 3 K, 15 obč. starešin a 1 K, skupaj torej 24 K. Živeli! Posnemanja vredno.

x Izidor Colle, bivši ravnatelj propadle banke popolare v Gorici, ki je bil te dni aretiran na Krku, je izjavil, da njega ne za devljata nobena direktna krivda. Igralo da se je na banki s privoljenjem vsega odbora. Vsekakor je pričakovati novih razkritij v tej aferi, ki se vleče že leto dni.

Vesti iz Istre.

Odlikovanje. Minister za uk in bogocastje je podelil naslov ravnatelja voditelju ljudske šole na Voloskem, Franu Uršiču, povodom njegovega stalnega vpokojenja.

Razpisan je natečaj za mesto zdravnika iz ustanove Schmelzer za lečenje ubogih bolnikov občin Lovran, Sv. Francisek, Opric in Tulisevca s sedežem v Lovranu.

Nova prodajalnica kuhinjskih potrebščin

košev, stolic, stekla, lesenih predmetov, svetilk, žlic, vilic, kozarcev in butelj za krčmarje. **Jos. Adamich, Trst** ulica Giulia vogal ulice Kandler št. 10.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lns. oddelku.

Iščem službo kot izterjemalec pri kakem denarnem zavodu, kot agent ali sploh pri čem koli. Govorim in pišem slovenski, hrvaški in italijanski. — Ponujam dobra priporočila. Poročbe daja Inzeratni oddelek Edinosti št. 3000.

Hiša v Ajdovščini se prodaja. — Več se izve pri lastniku Dragojnu Žigon v Ajdovščini št. 142. 354

Slovenska družina da v najem lepo meblirano sobo z dvema posteljama v II. nadstropju hiše ulica dr. Bachi št. 11. 368

Dobro ohranjena oprava za prodajo pri Ivanu Dekleva. Kozina 365

Dve veiki sobi s kuhinjo in vodo v kuhinji se oddaati takoj pošteno družini Ulica dei Fabbri št. 1, prvo nadstropje, vrata št. 6. 777

Soba ali solnčnata sobica lepo meblirana se oddaati takoj po nizki ceni. — Ulica Fabio Severo št. 13, III. nad. 364

Dober glasovir se prodaja po nizki ceni. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 2000

Mleko

neposneto in sterilizirano

išče se 500—600 litrov

tudi več, za odjem vsaki dan s pogodbo po skrajni ceni. Ponudbe pod naslov: **B. MAKOR** na Inzeratni oddelek Edinosti.

Oglase treba naslovljati na Inzer. oddel. Edinosti ulica Giorgio Galatti 18.

TOVARNA PRVE VRSJE ZA ŠV. CARSE VEZENINE išče po vseh istrskih mestih čame, ki imajo mnogo znancev, da bi prodajale vzno perilo, obleke, bluze, robce itd. po užitih. Krane novosti in specialitete. Najnov. parišve mode. Visoka provizija. Blago se dostavlja franco na dom. Cene v kronah. Piše se al veneko. Ponudbe pod Z. G. 702 Rudolf Mosse St. Gallen (Švica)

NOVO POGREBNO PODJETJE H. Stibiel in drug se je preselilo na Corso 49 (Piazza Goldoni). Tel. 1405. z bogato opremo za vsakovrstni pogreb. in prodajalnice mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana. — Velika zaloga voščenih sveč Prodaja na debelo in drobno.

IZNENADENJE! **IZNENADENJE!** **Odpri se je te dni na Opčlnah št. 174** nova prodajalnica manufakturnega blaga ter blaga vsake vrste konfekcioniranega, kakor tudi drobnarije. Zgotovljene obleke za otroke in odrasle. — Velika zaloga kap za moške in otroke, ter obuvila za otroke. Velika izbira v len h rut **VELIKO IZNENADENJE!** (šjarp) **VELIKO IZNENADENJE!** Za obilen obisk se priporoča **MARIJA BRIŠČEK.** št. 174 Opčlna št. 174 **Hiša gospoda Jamseka**

VELIKO SKLADIŠČE IN POSODA glasovirjev :: pianino harmonijev prvih tu- in inozemskih tovarov. Ugašenja in poprave se izvršujejo z natančnostjo po najzmernejših cenah. **starodavna tordka LUIGI ZANNONI** TEST, Piazza San Giacomo 2 (Corso) TRST

Velika zaloga praznih buteljk Trst, Via delle Ombrelle 5. Telefon 71, Romano 11. **GUIDO & UGO COEN** 100.000 buteljk od šampanjca za refošk. Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanjec, bordeaux, rensko vino, konjak itd. — Velika zaloga buteljk od pol litra in od eden in pol litra. Damjane iz stekla oplozene. Prevzamejo se določiljate na deželo. Kupuje razbito steklo vseh vrst

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nno 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič. 1237

Učiteljica išče službe kot domača učiteljica. Zmožna je poučevati v slovenskem, nemškem in deloma italijanskem jeziku. Ponudbe na upr. „Edinosti“ pod „Učiteljica“.

Iščem dobro ideo trgovino ali gostilno v najem. Navesti je najemniške pogoje in letni promet. Ma ija Klun v Škofji Loki. 348

Gospodarsko društvo išče krčmarja. Kavejca 500 Kron. Zglasiti se do 15. t. m. društvenemu odboru. 343

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl pri gostilno „Alla Stella d'oro“ v ulici Fontana št. 14, kjer točim najboljše istrsko črno in vipavsko belo vino, kraški teran. Domača kuhinja. V vsaki uri so na razpolago mrzla in gorka jedila. Postrežba točna, cene zmerne. — Za obilen obisk se priporoča udni Jožef Kučaa. 350

Slavno občinstvo pozor!

V novoovrjeni trgovini se slanino, prekajenim in svežim svinjskim mesom, na trgu della Barriera vecchia št. 9, se vsakomur postreže z izvrstnim, prve vrste blagom, kakor: klobasami kranjskimi in dunajskimi furianskimi in ogrskimi salami vsakovrstnim srom in razno rst d. likatesami. Cene zmerne. — Postrežba točna. Za obilen obisk se priporoča **MARUŠIČ.**

POSTELJNA MOKROTA

Popolno ozdravljenje zajamčeno. Brezplačna davila. Naznaniti je starost in spol. Mnogo zahvalnih p sem na razpolago. — Zdravniško priporočeno.

INSTITUT „SANITAS“ VELBURG P. 345. BAVARSKO.

Zaloga in izdelovalnica glasovirjev C. Olivo, Trst

ulica Geppa 16., I. nadstr. Glasovirji in Pianini — Orkestroni zadnjih novosti. Prodaja — Menjava — Popravljanje. Ugašenja in popravljanja. — Cene zmerne.

Zobotehniški pomočnik z tri-letno prakso in dobriimi spricvali išče službe pri kakem zobozdravniku v Trstu ali v drugem mestu. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 700

ANTON REPENŠEK

knjigovez v Trstu, via Cecilia 9 priporoča slavnemu občinstvu svojo moderno urejeno delavnico. v kateri se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah. **SVOJI K SVOJIM!**

DANIELE PILLIN

TEST - ulica Aoguedotto 24 TELEFON 241 Velika zaloga gašenega in živega apna. Tovarna cementnih plošč in zaloga oglja za peči

Hočete se prepričati? obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove (vogal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožari in rarnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (prstni angleški) Specialiteta: blago tu- in inozemskih tovarov. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

PRODAJALNICA ŠVICARSKIH UR JOSIP OPPENHEIM

Trst, Corso št. 5 (blizu knjigarne Vram) BOGATA IZBERA zlatih, srebrnih in kovinastih ur. Stenske ure z modernim zvonilom. PRSTANI, UHANI, VERIGICE itd. po zmernih cenah. Popravljanje se izvrši po dog. cenah in z garancijo

F. Hörmann, Trst ulica Giosue Carducci 20, Trst TELEFON 896.

Velika zaloga steklenih šip ter navadnih in dvojnih zreal. Krišali vsake velikosti. Specialiteta: stekleni ventilatorji. Posode za ribe. Zaloga okvirjev. Sprejme vsakovrstne poprave, prevlačenja s steklom, verande itd. Telefon 896. Zalagatelj s avb podjetnikov

Nepremočljiva pregrinjala:

za voze, vagone, žerjave, blago itd. Izposoji pregrinjala. **Ivan Sivitz** Trst, ul. G. Gallatti 6.

Guido Levi Minzi

Nova in bogata zaloga vsakovrstnega

POHIŠTVA

Spalne in jedilne sobe na izbero. Najnovejši uzorci. Trst, Via dei Rettori št. 1. Telefon št. 71 Romano IV.

Bogomil Pino

bivši urar v Sežan ima svojo novo prodajalnico :: ur v TRSTU, ulica Vincen. Bellini 13 nasproti cerkve sv. Antona novega. Vsakov. verižic po tov. cenah.